EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 2.4.2012
COM(2012) 154 final

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Kantelijan asema unionin oikeuden soveltamista koskevissa asioissa – menettelyn päivittäminen

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Kantelijan asema unionin oikeuden soveltamista koskevissa asioissa – menettelyn päivittäminen

JOHDANTO

Euroopan unioni perustuu oikeusvaltion periaatteen noudattamiseen. Monien sille perussopimuksissa ja lainsäädännössä asetettujen tavoitteiden saavuttaminen riippuu unionin lainsäädännön tehokkaasta soveltamisesta jäsenvaltioissa. Perussopimusten valvojana komissio tunnustaa, että kantelijat voivat olla sille merkittävänä apuna unionin oikeuden rikkomisten paljastamisessa. Vuonna 2002 komissio vahvisti menettelyt, jotka säätelevät sen suhdetta kantelijoihin unionin oikeuden rikkomista koskevissa asioissa[1]. Komissio on sittemmin kehittänyt ja laajentanut menettelyjä, joiden mukaisesti se kirjaa ja käsittelee kantelijoiden yhteydenotot, jotka koskevat unionin oikeuden soveltamista jäsenvaltioissa. Komissio on nyt päättänyt tarkistaa ja päivittää vuoden 2002 tiedonantoa näiden muutosten huomioon ottamiseksi.

Syyskuussa 2009 käyttöön otettiin uusi tietojenkäsittelysovellus CHAP (*Complaint handling / Accueil des plaignants*), jonka avulla komissio voi vastata kansalaisten, yritysten ja kansalaisyhteiskunnan esille tuomiin ongelmiin entistä suoremmin. Kaikki komissiolle tehdyt kantelut kirjataan tähän sovellukseen. Kantelijoille toimitetaan 15 työpäivän kuluessa kantelun saapumisesta vastaanottoilmoitus, jossa kerrotaan, että yhteydenotto on kirjattu kanteluksi. Aiemmin yhteydenotot kirjattiin vasta sisällön arvioimisen jälkeen. Kantelun perusteella toteutettavat jatkotoimet riippuvat asian luonteesta ja perusteista, sen todennäköisestä vaikutuksesta ja komission painopisteistä, jotka on määritetty komission tiedonannossa *Tulosten Eurooppa – yhteisön lainsäädännön soveltaminen* [KOM(2007) 502 lopullinen].

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, voimaantulon vuoksi on tarpeen päivittää eräitä edellisen tiedonannon ilmauksia, joita on muutettu perussopimuksissa. Lisäksi on syytä korjata eräitä edellisen tiedonannon eri kielitoisintoihin sisältyviä eroavuuksia[2].

Komissio esittää tässä tiedonannossa kantelijan hyväksi toteutettavat hallinnolliset toimenpiteet, joita komissio sitoutuu noudattamaan käsitellessään kantelua ja tutkiessaan väitettyä rikkomistapausta.

Tämän tiedonannon aiheena olevat, kantelijan hyväksi toteutettavat toimenpiteet eivät muuta SEUT-sopimuksen 258 ja 260 artiklassa ja Euratomin perustamissopimuksen 106 a artiklassa tarkoitetun rikkomusmenettelyn kahdenvälistä luonnetta. Komissio muistuttaa, että Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sillä on valtuudet harkita,

---

1 KOM(2002) 141 lopullinen, 20.3.2002.

2 Tiedonannon 4 kohdassa oleva virheellinen ilmaus ”tarvittaessa” on korvattu ilmauksella ”tällaisessa tapauksessa”. Tiedonannon 8 kohdassa oleva ilmaus ”pyydettäessä” oli jäänyt pois eräistä kielitoisinnoista, joihin se nyt palautetaan.

aloittaako se rikkomusmenettelyn[3] ja missä vaiheessa[4] tai viekö se asian tuomioistuimen käsiteltäväksi ja missä vaiheessa[5]. Lisäksi komission harkintavalta sulkee pois yksilöiden oikeuden vaatia komissiota omaksumaan asiassa jokin tietty kanta[6].

Tuomioistuin on todennut, että ”kansallisten toimielinten aiheuttamista vahingoista voivat [--] olla vastuussa ainoastaan nämä toimielimet, ja ainoastaan kansallisilla tuomioistuimilla on toimivalta määrätä korvattavaksi nämä vahingot.”[7]. Tässä yhteydessä on syytä korostaa kansallisella tasolla saatavilla olevien oikeussuojakeinojen merkitystä ja mahdollisesti lujittaa niitä entisestään, koska niiden avulla kantelijoilla on mahdollisuus vaatia oikeuksiaan suoraan ja henkilökohtaisesti[8].

Komissio soveltaa rikkomusmenettelyissä asiakirjojen saatavuutta koskevia sääntöjä, jotka vahvistetaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30 päivänä toukokuuta 2001 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1049/2001[9], sellaisena kuin se on täytäntöönpantuna komission työjärjestyksen muuttamisesta 5 päivänä joulukuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/937/EY, EHTY, Euratom[10] liitteessä esitetyillä säännöksillä ja sellaisena kuin tuomioistuin on sitä tulkinnut[11].

---

3 Ks. erityisesti: asia C-329/88, komissio v. Kreikka, tuomio 6.12.1989, Kok. 1989, s. 4159; asia C-200/88, komissio v. Kreikka, tuomio 27.11.1990, Kok. 1990, s. I-4299; asia C-207/97, komissio v. Belgia, tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, s. I-275; asia C-212/98, komissio v. Irlanti, tuomio 25.11.1999, Kok. 1999, s. I-8571; asia C-236/99, komissio v. Belgian kuningaskunta, tuomio 6.7.2000, Kok. 2000, s. I-05657; asia C-383/00, komissio v. Saksan liittotasavalta, tuomio 14.5.2002, Kok. 2002, s. I-04219.

4 Ks. asia C-317/92, komissio v. Saksa, tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-2039; asia C-422/92, komissio v. Saksa, tuomio 10.5.1995, Kok. 1995, s. I-1097.

5 Ks. asia C-562/92, komissio v. Espanja, tuomio 6.10.2009, Kok. 2009, s. I-9553.

6 Ks. asia T-571/93, Lefebvre ym. v. komissio, tuomio 14.9.1995, Kok. 1995, s. II-2379.

7 Ks. asia 175/84, Krohn & Co. Import – Export Gmbh & Co. KG v. komissio, tuomio 26.2.1986, Kok. 1986, s. 753.

8 Ks. Myös muut tähän liittyvät ehdotukset tiedonannossa *Enemmän hyötyä irti EU:n ympäristötoimenpiteistä: luottamuksen lisääminen parantamalla tietämystä ja reagointia*, [COM(2012) 95 final], 7.3.2012.

9 EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

10 EYVL L 345, 29.12.2001, s. 94.

11 Ks. tältä osin asia T-105/95, komissio v. WWF UK, tuomio 5.3.1997, Kok. 1997, s. II-313; asia T-191/99, komissio v. Petrie ym., tuomio 11.12.2001, Kok. 2001, s. II-3677; asiat C-514/07 P, C-528/07 P ja C-532/07 P, Ruotsin kuningaskunta ym. v. API ja Euroopan komissio, tuomio 21.9.2010.

1. Määritelmät ja soveltamisala

’Kantelulla’ tarkoitetaan kaikkia komissiolle toimitettuja kirjallisia yhteydenottoja, joissa tuodaan esiin unionin oikeuden vastaisia jäsenvaltioiden hallintokäytäntöjä tai toimenpiteitä tai toimenpiteen laiminlyöntejä.

’Kantelijalla’ tarkoitetaan henkilöä tai elintä, joka tekee komissiolle kantelun.

’Rikkomusmenettelyllä’ tarkoitetaan oikeudenkäyntiä edeltävää vaihetta menettelyssä, jonka komissio on aloittanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 258 artiklan ja Euroopan atomienergiayhteisön, jäljempänä ’Euratom’, perustamissopimuksen 106 a artiklan nojalla.

Tässä kuvattua menettelyä sovelletaan kantelijan ja komission välisiin suhteisiin SEUT-sopimuksen 258 artiklan soveltamisalaan mahdollisesti kuuluvien toimenpiteiden ja käytäntöjen yhteydessä. Sitä ei sovelleta kanteluihin, jotka liittyvät perussopimusten muihin määräyksiin, ei siis myöskään valtiontukia koskeviin kanteluihin, jotka kuuluvat SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan tai neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999[12] soveltamisalaan.

2. Yleiset periaatteet

Kuka tahansa voi esittää jäsenvaltiota vastaan maksutta kantelun lähettämällä komissiolle ilmoituksen unionin oikeuden vastaiseksi katsomastaan jäsenvaltion hallintokäytännöstä tai (laein, asetuksin tai hallinnollisin määräyksin toteutetusta) toimenpiteestä tai toimenpiteen laiminlyönnistä.

Kantelijan ei tarvitse osoittaa, että hänellä on oikeussuojaintressi; hänen ei myöskään tarvitse todistaa, että kantelun kohteena oleva käytäntö, toimenpide tai laiminlyönti kohdistuu pääasiassa ja välittömästi hänen etuihinsa.

Ellei 3 kohdassa luetelluista poikkeuksista muuta johdu, komissio kirjaa yhteydenoton kanteluksi laatijan esittämien tietojen perusteella.

Komissio harkitsee, edellyttääkö kantelu jatkotoimia vai ei.

3. Kantelujen kirjaaminen

Kantelut, jotka koskevat unionin oikeuden soveltamista jäsenvaltioissa, kirjataan tätä varten perustettuun keskitettyyn sovellukseen.

Komission tutkittavina ja tähän sovellukseen kirjattavina kanteluina ei voida pitää yhteydenottoja,

– joissa lähettäjä on tuntematon tai lähettäjän osoitetiedot puuttuvat tai ovat puutteelliset;

---

[12] EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

– joissa ei mainita suoraan tai epäsuorasti jäsenvaltiota, jonka toimenpiteitä tai käytäntöjä pidetään unionin oikeuden vastaisina;

– joissa tuodaan esiin yksityishenkilön tai yksityisen elimen toimi tai laiminlyönti, paitsi silloin kun kantelu liittyy viranomaisten osallisuuteen tai siihen, että viranomaiset eivät ole toteuttaneet toimenpiteitä tällaisten toimien tai laiminlyöntien suhteen. Komissio varmistaa kuitenkin aina, paljastaako yhteydenotto kilpailusääntöjen (SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan) vastaista toimintaa;

– jotka eivät sisällä minkäänlaisia kanteluperusteita;

– joissa tuodaan esiin kanteluperusteita kysymyksistä, joista komissio on esittänyt selkeän, julkisen ja vakiintuneen kannan; komission kanta annetaan tiedoksi kantelijalle;

– joissa tuodaan esiin kanteluperusteita, jotka selvästi eivät kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan.

4. Vastaanottoilmoitus

Komissio lähettää kaikista kanteluista vastaanottoilmoituksen 15 työpäivän kuluessa niiden saapumisesta. Vastaanottoilmoitukseen merkitään kantelun viitenumero, joka on mainittava kaikissa kantelua koskevissa yhteydenotoissa.

Jos saman perusteen nojalla on esitetty useita kanteluja, erilliset vastaanottoilmoitukset voidaan korvata yhdellä julkaisulla *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ja unionin Europa-palvelimella.

Jos komissio päättää olla kirjaamatta yhteydenottoa kanteluja koskevaan sovellukseen, se ilmoittaa tästä tekijälle tavallisella kirjeellä, jossa mainitaan yksi tai useampi 3 kohdan toisessa alakohdassa esitetty perustelu.

Tällaisessa tapauksessa komissio ilmoittaa kantelijalle mahdollisista vaihtoehtoisista oikeuskeinoista, kuten asian viemisestä kansallisten tuomioistuinten, Euroopan oikeusasiamiehen tai kansallisten oikeusasiamiesten käsiteltäväksi tai muista kansallisella tai kansainvälisellä tasolla sovellettavista kantelumenettelyistä.

5. Kantelujen esittäminen

Jotta yhteydenotto kirjattaisiin kanteluja koskevaan sovellukseen, se on esitettävä kirjallisesti kirjeen, faksin tai sähköpostin muodossa.

Kantelu on laadittava jollakin unionin virallisista kielistä.

Helpottaakseen ja nopeuttaakseen kantelujen käsittelyä komissio on laatinut kantelujen esittämistä varten vakiolomakkeen, joka on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*[13]. Komissio voi myös toimittaa lomakkeen pyynnöstä, minkä lisäksi se on saatavilla komission verkkosivulla, Euroopan unionin Europa-palvelimella seuraavassa osoitteessa:

http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_forms_en.htm.

---

[13] EYVL C 119, 30.4.1999, s. 5.

Lomakkeen liitteessä esitetään rikkomusmenettelyn yleiset periaatteet ja muistutetaan, että Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio, jossa jäsenvaltion todetaan laiminlyöneen jäsenyysvelvoitteensa, ei vaikuta kantelijan oikeuksiin. Kantelijaa kehotetaan myös käyttämään soveltuvissa tapauksissa kansallisia oikeussuojakeinoja.

Kirjalliset kantelut, jotka koskevat unionin oikeuden soveltamista jäsenvaltiossa, voidaan toimittaa komission pääsihteeristöön postitse osoitteella ”1049 Brussels, Belgium” tai sähköpostitse osoitteeseen SG-PLAINTES@ec.europa.eu, tai henkilökohtaisesti johonkin jäsenvaltiossa sijaitsevaan komission edustustoon.

6. Kantelijan ja henkilötietojen suojaaminen

Kantelijan henkilöllisyyden ja hänen esittämänsä tiedot saa ilmoittaa asianomaiselle jäsenvaltiolle, jos kantelija antaa tähän ennakolta luvan. Tällöin noudatetaan erityisesti yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 45/2001[14].

7. Yhteydenpito kantelijaan

Kirjaamisen jälkeen kantelua voidaan tarkastella lähemmin yhteistyössä asianomaisen jäsenvaltion kanssa. Komissio ilmoittaa tästä kantelijalle kirjallisesti.

Jos kantelun perusteella aloitetaan rikkomusmenettely, komissio pitää yhteyttä kantelijaan ja ilmoittaa tälle kirjallisesti menettelyn eri vaiheista (virallinen ilmoitus, perusteltu lausunto, kanteen nostaminen tuomioistuimessa tai asian käsittelyn lopettaminen).

Jos saman perusteen nojalla on esitetty useita kanteluja, erilliset kirjeet voidaan korvata yhdellä julkaisulla *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ja Euroopan unionin Europa-palvelimella.

Kantelija voi pyytää menettelyn kaikissa vaiheissa tilaisuutta esittää tai tarkentaa kanteluun liittyviä seikkoja komissiolle. Tämän on tapahduttava paikan päällä eikä kuluja korvata.

8. Määräaika kantelujen tutkimiseen

Tutkiessaan kantelua komissio pyrkii yleensä tekemään päätöksen virallisen ilmoituksen lähettämisestä tai asian käsittelyn lopettamisesta viimeistään vuoden kuluessa kantelun kirjaamisesta.

Jos tämä määräaika ylittyy, komissio ilmoittaa tästä pyydettäessä kantelijalle kirjallisesti.

9. Kantelujen tutkimisen tulos

Tutkittuaan kantelun komissio voi joko esittää virallisen ilmoituksen, jolla aloitetaan rikkomusmenettely kyseistä jäsenvaltiota kohtaan, tai lopettaa asian käsittelyn ilman jatkotoimia.

---

[14] EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

Komissio päättää rikkomusmenettelyn aloittamisesta tai lopettamisesta harkintavaltansa puitteissa.

Kantelijalle ilmoitetaan kirjallisesti päätöksestä, jonka komissio on tehnyt kanteluun liittyvässä asiassa. Kantelijalle ilmoitetaan myös asiaa koskevista myöhemmistä komission päätöksistä.

Jos saman perusteen nojalla on esitetty useita kanteluja, erilliset kirjeet voidaan korvata yhdellä julkaisulla *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ja Euroopan unionin Europa-palvelimella.

10. Asian käsittelyn lopettaminen

Jos komissio aikoo ehdottaa asian käsittelyn lopettamista ilman jatkotoimia, se ilmoittaa tästä ennakolta kantelijalle kirjeellä, jossa esitetään syyt käsittelyn lopettamiseen ja kehotetaan kantelijaa esittämään mahdolliset huomautuksensa neljän viikon kuluessa. Tämä ei kuitenkaan koske poikkeuksellisia tilanteita, joissa tarvitaan kiireellisiä toimenpiteitä.

Jos saman perusteen nojalla on esitetty useita kanteluja, erilliset kirjeet voidaan korvata yhdellä julkaisulla *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ja Euroopan unionin Europa-palvelimella.

Jos kantelija ei vastaa tai jos kantelijaan ei saada yhteyttä kantelijasta johtuvista syistä tai jos kantelijan esittämät huomautukset eivät muuta komission kantaa, tehdään päätös asian käsittelyn lopettamisesta.

Jos komissio päättää tarkistaa kantaansa kantelijan esittämien huomautusten vuoksi, kantelun tutkimista jatketaan.

Kantelijalle ilmoitetaan kirjallisesti komission päätöksestä lopettaa asian käsittely.

11. Päätösten julkistaminen

Komission päätökset unionin oikeuden rikkomista koskevissa asioissa julkaistaan viikon kuluessa niiden hyväksymisestä komission pääsihteeristön internet-sivuilla osoitteessa:

http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_decisions_en.htm

Päätöksistä esittää perusteltu lausunto jäsenvaltiolle tai saattaa asia Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi laaditaan lehdistötiedote, ellei komissio toisin päätä.

12. Asiakirjojen saatavuus

Asiakirjojen saatavuutta rikkomusmenettelyissä säännellään asetuksessa (EY) N:o 1049/2001, sellaisena kuin se on täytäntöönpantuna komission päätöksen 2001/937/EY, EHTY, Euratom[15] liitteessä esitetyillä säännöksillä.

13. Kantelu Euroopan oikeusasiamiehelle

Jos kantelija katsoo, että komissio on laiminlyönyt jonkin toimenpiteen soveltamisen kantelua käsitellessään, kantelija voi saattaa asian oikeusasiamiehen käsiteltäväksi SEUT-sopimuksen 24 ja 228 artiklan mukaisesti.

[15] EYVL L 345, 29.12.2001, s. 94.